

Van de drie gedaanteverwisselingen

Drie gedaanteverwisselingen noem ik jullie van de geest: hoe de geest een kameel wordt, de kameel een leeuw, en de leeuw tot slot een kind.

Veel is zwaar voor de geest, voor de sterke en draagkrachtige geest waarin eerbied woont: naar het zware en zwaarste verlangt zijn kracht.

Wat is zwaar? zo vraagt de draagkrachtige geest, en hij knielt neer, als de kameel, en wil goed beladen zijn.

Wat is het zwaarste, o helden? zo vraagt de draagkrachtige geest, opdat ik het op mij neem en me in mijn kracht zal verheugen.

Is het niet: zich vernederen om zijn hoogmoed pijn te doen? Zijn dwaasheid laten schitteren om met zijn wijsheid te spotten?

Of is het: onze zaak vaarwel zeggen als ze zegeviert? Hoge bergen bestijgen om de verzoeker te verzoeken?

Of is het: zich met eikels en het gras van inzicht voeden en omwille van de waarheid honger lijden aan de ziel?

Of is het: ziek zijn en de vertroosters naar huis sturen, en met doven vriendschap sluiten, die nooit horen wat jij wilt?

Of is het: in vuil water stappen als dit het water der waarheid is, en koude kikvorsen en hete padden niet afwijzen?

Of is het: liefhebben wie ons verachten, en het spook de hand reiken als het ons bang wil maken?

Al dit zwaarste neemt de draagkrachtige geest op zich: zoals de kameel die beladen de woestijn in snelt, zo snelt hij zijn woestijn in.

En in de eenzaamste woestijn geschiedt de tweede gedaanteverwisseling: een leeuw wordt hier de geest, vrijheid wil hij buitmaken en meester zijn in zijn eigen woestijn.

Zijn laatste meester zoekt hij hier: zijn vijand en zijn laatste god wil hij worden, om de zege wil hij worstelen met de grote draak.

Wat is de grote draak, die de geest niet langer heer en god wil noemen? 'Jij-zult' heet de grote draak. Maar de geest van de leeuw zegt 'Ik wil'.

'Jij-zult' ligt hem in de weg, goudfonkelend, een schubdier, en op elke schub glinstert in goud 'jij-zult!'

Duizendjarige waarden glinsteren aan deze schubben, en aldus

spreekt de machtigste aller draken: 'Alle waarde der dingen — die glinstert aan mij.

Alle waarden werden al geschapen, en alle geschapen waarden — die ben ik. Voorwaar, er zal geen "ik wil" meer zijn!' Aldus spreekt de draak.

Mijn broeders, waartoe is de leeuw nodig in de geest? Waarom voldoet niet het lastdier, dat zich schikt en eerbiedig is?

Nieuwe waarden scheppen — dat vermag ook de leeuw nog niet: maar zich de vrijheid scheppen om nieuw te scheppen — dat vermag de macht van de leeuw.

Zich vrijheid scheppen en een heilig nee ook tegenover de plicht: daartoe, mijn broeders, is de leeuw nodig.

Het recht nemen om nieuwe waarden te scheppen — dat is het vreselijkste nemen voor een draagkrachtige en eerbiedige geest. Voorwaar, voor hem is het een roven en de zaak van een rovend dier.

Als zijn heiligste zaak had hij eens het 'jij-zult' lief: nu moet hij waan en willekeur ook nog in het heiligste vinden, opdat hij vrijheid zal ontroven aan zijn liefde: de leeuw is nodig voor deze roof.

Maar zeg, mijn broeders, wat vermag nog het kind dat ook de leeuw niet vermocht? Waarom moet de rovende leeuw ook nog een kind worden?

Onschuld en vergeten is het kind, een nieuw beginnen, een spel, een uit zichzelf wentelend rad, een eerste beweging, een heilig ja-zeggen.

Ja, voor het spel van het scheppen, mijn broeders, is een heilig ja-zeggen nodig: *zijn* willen wil nu de geest, *zijn* wereld verwerft zich de wereldverzaker.

Drie gedaanteverwisselingen noemde ik jullie van de geest: hoe de geest een kameel werd, de kameel een leeuw, en de leeuw tot slot een kind. —

Aldus sprak Zarathoestra. En in die dagen hield hij zich op in de stad die men noemt: De Bonte Koe.